Socialstyrelsen

# Information om praktisk tjänstgöring för audionomer med utbildning utanför EU och EES

## Vägen till legitimation

Praktisk tjänstgöring är en del av Socialstyrelsens väg till legitimation för audionomer med utbildning utanför EU och EES. Vägen till legitimation innehåller följande steg

- granskning av utbildningen
- kunskapsprov
- praktisk tjänstgöring
- kurs i svenska författningar
- svenska språket.

Du kan läsa mer om de olika stegen på Socialstyrelsens webbplats, http://legitimation.socialstyrelsen.se.

## Vad som krävs för legitimation

En audionom med utbildning utanför EU och EES ska uppvisa den kunskap, kompetens och lämplighet som krävs för legitimation i Sverige, det vill säga motsvarande audionomexamen.

## Bedömning genom kunskapsprov och praktisk tjänstgöring

Kunskapsprovet är på svenska och innehåller både ett teoretiskt och ett praktiskt delprov. Genom godkänt kunskapsprov har audionomen visat sig ha den kunskap och delvis även den kompetens (förmågan att omsätta teoretisk kunskap i praktiken) som krävs för svensk legitimation.

Syftet med den praktiska tjänstgöringen är att göra en bedömning av lämpligheten för yrket och en fördjupad bedömning av kompetensen i en klinisk omgivning.

## Kunskapsprovet måste vara godkänt

Den som ska göra praktisk tjänstgöring måste ha klarat kunskapsprovet och fått ett beslut om att göra praktisk tjänstgöring innan tjänstgöringen kan påbörjas. Socialstyrelsen anser att godkänt resultat på kunskapsprovet visar att tjänstgöraren har språkliga förutsättningar att arbeta patientsäkert. Därför kräver Socialstyrelsen inte att tjänstgöraren har godkänt betyg i svenska språket för att kunna påbörja den praktiska tjänstgöringen. Godkänt resultat på kursen i svenska författningar krävs inte heller. Verksamheten får dock själva ta ställning till om de vill att dessa steg ska vara avklarade innan de tar emot den som ska göra praktisk tjänstgöring.

## Handledaren bör ha utbildning och erfarenhet

Tjänstgöringen ska ske under handledning av någon som har svensk legitimation som audionom. Socialstyrelsen rekommenderar att handledaren har handledarutbildning och erfarenhet av handledning. Det är verksamheten som avgör om handledaren har tillräcklig utbildning och erfarenhet för att handleda och bedöma tjänstgöraren.

## Praktisk tjänstgöring under tre månader inom en verksamhet

Den praktiska tjänstgöringen ska genomföras under tre månader i en följd inom en verksamhet. Om tjänstgöringen genomförs på deltid (måste vara minst på halvtid) så måste den sammanlagda tjänstgöringstiden motsvara tre månaders heltidstjänstgöring. Den praktiska tjänstgöringen ska genomföras i den verksamhet som verksamhetschefen ansvarar för och där handledaren tjänstgör.

Tjänstgöringstiden kan inte förkortas. Den får heller inte förlängas utan att Socialstyrelsen godkänt detta. Om det uppstår avbrott i tjänstgöringen på grund av exempelvis sjukdom kan Socialstyrelsen kontaktas för vägledning i det enskilda fallet.

Socialstyrelsen ansvarar inte för ekonomisk ersättning till tjänstgöraren eller eventuella försäkringar som behövs under den praktiska tjänstgöringen.

## Var den praktiska tjänstgöringen kan genomföras

Tjänstgöringen görs med fördel i en så bred verksamhet som möjligt för att tjänstgörarens kompetens och lämplighet ska kunna bedömas enligt kraven för svensk legitimation. Det är verksamheten som själv tar ställning till om den är lämplig för praktisk tjänstgöring med utgångspunkt i den bedömning av tjänstgöraren som ska göras genom att fylla i intyget om praktisk tjänstgöring. I verksamheten bör dock diagnostik genomföras i form av otoskopi, tonaudiometri (luftledning och benledning), talaudiometri och impedansaudiometri enligt rådande svensk standard.. I verksamheten bör vidare utrustning för dessa typer av diagnostik finnas, såsom klinisk audiometer, hörtelefoner och bentelefon samt utrustning för audiologisk rehabilitering.

## Arbeta med viktiga författningar

Kursen i svenska författningar ger generella kunskaper om lagstiftningen inom hälso- och sjukvården. Under den praktiska tjänstgöringen ska tjänstgöraren ges möjlighet att lära sig yrkesspecifika författningar genom att praktiskt förhålla sig till dessa i arbetet.

## Intyget blir en del av Socialstyrelsens beslutsunderlag

För att Socialstyrelsen ska få ett bra beslutsunderlag så ska verksamhetschefen och handledaren fylla i ett intyg om den praktiska tjänstgöringen. Intyget är utformat utifrån kraven på kompetens och lämplighet för audionomexamen.

Som stöd för att göra bedömningar och fylla i intyget kan verksamheten använda beprövade bedömningsmetoder. Socialstyrelsen behöver dock inte ta del av detta underlag.

Socialstyrelsen vill betona att praktisk tjänstgöring främst handlar om att göra en bedömning och inte om att utbilda. Det ska dock finnas i åtanke att tjänstgöraren behöver lite tid för att vänja sig vid arbetsplatsen, IT-systemen och liknande.

Handledaren ska i sin bedömning inhämta synpunkter på den sökandes lämplighet och kompetens från annan hälso- och sjukvårdspersonal inom verksamheten.

Intyget ska skrivas under av verksamhetschefen, handledaren och tjänstgöraren. Handledaren ska även skriva under varje sida av intyget.

Intyget ska i original skickas in till Socialstyrelsen efter avslutad tjänstgöring. Genomgången praktisk tjänstgöring innebär inte att legitimation automatiskt kommer att meddelas.

## Avbryt tjänstgöringen om det finns brister

Den praktiska tjänstgöringen ska i vissa fall avbrytas och Socialstyrelsen informeras om detta. Tjänstgöringen ska avbrytas om tjänstgöraren uppvisar så stora brister i kompetens eller lämplighet att det kan befaras utgöra en risk för patientsäkerheten. Tjänstgöringen ska också avbrytas om tjänstgöraren har sådana brister i det svenska språket att det försvårar en bedömning av kompetensen. Socialstyrelsen tar då ställning till om det finns förutsättningar för fortsatt tjänstgöring.

## Arbetsuppgifter som tjänstgöraren får utföra

Tjänstgöraren kan behörighetsmässigt jämföras med någon som genomför verksamhetsförlagd utbildning. De flesta arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvården är inte reglerade på så sätt att det finns krav på vem som får utföra dem. Hälso- och sjukvårdens regelverk ställer främst krav på hur arbetsuppgifter ska utföras, inte vem som får utföra dem. Många medicinska arbetsuppgifter kan därför utföras av hälso- och sjukvårdspersonal utan legitimation. Det finns mer information på Socialstyrelsens webbplats, https://vemfargoravad.socialstyrelsen.se/.

Socialstyrelsen

**INTYG**
**om praktisk tjänstgöring**
**för audionomer med utbildning**
**utanför EU och EES**

Skicka intyget till
**Socialstyrelsen**
**Behörighet**
**106 30 STOCKHOLM**

### Uppgifter om den praktiska tjänstgöringen

| | |
|---|---|
| **Namn på den som gjort praktisk tjänstgöring** | **Verksamhet och klinik/avdelning** |
| **Personnummer** | **Tjänstgöringsperiod (åååå-mm-dd – åååå-mm-dd)** |

### Uppgifter om de ansvariga för bedömningen

| | |
|---|---|
| **Datum** | **Datum** |
| **Verksamhetschefens underskrift** | **Handledarens underskrift** |
| **Namnförtydligande och personnummer** | **Namnförtydligande och personnummer** |
| **Verksamhetschefens e-postadress** | **Handledarens e-postadress** |
| **Verksamhetschefens telefonnummer** | **Handledarens telefonnummer** |

### Underskrift av den som gjort praktisk tjänstgöring

| |
|---|
| **Jag har tagit del av bedömningen (tjänstgörarens underskrift)** |

### Bedömning av den praktiska tjänstgöringen

Ni som bedömer den praktiska tjänstgöringen ska först kryssa i om tjänstgöraren behärskar de specificerade arbetsuppgifterna i checklistan och sedan i fritext beskriva er bedömning av tjänstgöraren avseende

- omdömes- och problemlösningsförmågan
- förhållningssättet mot patienter och personal
- den allmänna lämpligheten som audionom
- eventuella brister i ett patientsäkert arbete.

## Den som har gjort praktisk tjänstgöring

1. Behärskar anamnestagning, bland annat genom att underlätta för patienten att berätta sin sjukdomshistoria och använda korrekta frågor för att få tillgång till relevant information

   ja | nej

ev. kommentar:

2. har förmåga att genomföra hörselutredningar med följande grundläggande m ätningar: tonaudiometri, obehagsnivåmätning, talaudiometri såsom maximal taluppfattning och tympanometri

   ja | nej

ev. kommentar:

3. har kunskap om och förståelse för följande specialiserade audiologiska mätningar: stapediusreflexmätning, hjärnstamsaudiometri, videonystagmografi och otoakustiska emissioner

   ja | nej

ev. kommentar:

4. har förmåga att självständigt, i samverkan med patienten, upprätta en rehabiliteringsplan

   ja | nej

ev. kommentar:

5. har förmåga att genomföra avtryckstagning

   ja | nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

_____

6. har förmåga att välja lämplig typ av hörhjälpmedel och öroninsats samt prova ut hörhjälpmedel

ja | nej

ev. kommentar:

7. har förmåga att programmera och finjustera hörapparat samt kvalitetssäkra programmeringen

ja | nej

ev. kommentar:

8. har förmåga att självständigt utvärdera effekterna av rehabiliterande åtgärder och reflektera över resultaten

ja | nej

ev. kommentar:

9. har förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter

ja | nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

_____

10. Ett krav för legitimation är att den sökande ska ha för yrket nödvändiga kunskaper i svenska författningar. Den som gör praktisk tjänstgöring har tillämpat viktiga författningar för yrket och visat förmåga att söka efter vägledning i relevanta författningar

ja | nej

Ge ett exempel på en situation under den praktiska tjänstgöringen där tjänstgöraren har visat förmåga att söka efterChecklista brödtext vägledning i relevanta författningar.

| |
|---|
| |

Handledarens underskrift

_____

**Nedan ska ni som bedömer den praktiska tjänstgöringen i fritext beskriva tjänstgörarens omdömesförmåga, förhållningssätt och allmänna lämplighet samt eventuella brister i ett patientsäkert arbete. Under respektive rubrik finns stödtext hämtad från examensmålen i högskoleförordningen (1993:100).**

## Omdömes- och problemlösningsförmåga

En audionom ska visa självkännedom och empatisk förmåga. En audionom ska visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens. En audionom ska visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och gruppers behov.

## Förhållningssätt mot patienter

En audionom ska visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter, deras närstående och andra grupper.

Handledarens underskrift

## Förhållningssätt mot personal

En audionom ska visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper. En audionom ska även visa förmåga att informera och undervisa olika grupper. Synpunkter ska inhämtas från annan hälso- och sjukvårdspersonal i verksamheten. Vilka åsikter har andra som arbetat med tjänstgöraren om exempelvis omdömesförmågan samt förhållningssättet mot patienter och personal?

## Allmän lämplighet som audionom

En audionom ska visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna.

Handledarens underskrift

## Eventuella brister i ett patientsäkert arbete

Om det framkommit exempelvis egenskaper, attityder eller behandlingsmetoder som inneburit en fara för patientsäkerheten ska de beskrivas här. Det kan till exempel handla om felaktig bedömning av testresultat, skador till följd av avtryckstagning eller risk för akustiskt trauma till följd av felaktig användning av teknisk utrustning.

Handledarens underskrift